

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2015
Β΄ ΦΑΣΗ

E_3.BNλ3Γ(ε)

ΤΑΞΗ: Γ΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ/ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Ημερομηνία: Κυριακή 5 Απριλίου 2015

Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ

Πώς θεραπεύεις έναν φανατικό

Πώς θεραπεύουμε λοιπόν έναν φανατικό; Η εξαπόλυση κνηγητού εναντίον μιας ομάδας φανατικών στα βουνά του Αφγανιστάν είναι ένας τρόπος. Η καταπολέμηση του φανατισμού όμως είναι κάτι εντελώς διαφορετικό. Φοβάμαι ότι δεν έχω κάτι το ιδιαίτερο να προσφέρω σχετικά με τη σύλληψη των φανατικών στα βουνά, έχω ωστόσο μερικές σκέψεις σχετικά με τη φύση του φανατισμού και με τα μέσα, αν όχι της θεραπείας του, τουλάχιστον του περιορισμού του. [...]

Ο φανατισμός βρίσκεται παντού. Δεν εννοώ τις ολοφάνερους εκδηλώσεις φονταμενταλισμού¹ και φανατισμού. Δεν αναφέρομαι μόνο σ' αυτούς τους ολοφάνερους φανατικούς, αυτούς που βλέπουμε στην τηλεόραση, σε μέρη όπου υστερικά πλήθη κουνούν τις γροθιές τους ενάντια στις κάμερες ενώ κραυγάζουν συνθήματα σε γλώσσες που δεν καταλαβαίνουμε. Όχι, ο φανατισμός είναι σχεδόν παντού, και οι λιγότερο θορυβώδεις, πιο πολιτισμένες μορφές του βρίσκονται παντού γύρω μας και ίσως είναι μέσα μας. Γνωρίζω καλά αντικαπνιστές που είναι έτοιμοι να σας κάψουν ζωντανούς γιατί ανάψατε τσιγάρο κοντά τους! Γνωρίζω καλά χορτοφάγους που θα σας φάνε ζωντανούς γιατί φάγατε κρέας! [...]

Δε λέω βέβαια ότι όποιος ή όποια υψώσει τη φωνή του ή τη φωνή της ενάντια σε κάτι είναι φανατικός ή φανατική. Και βέβαια δεν υποστηρίζω ότι όλοι όσοι έχουν απόψεις είναι φανατικοί. Εκείνο που λέω είναι ότι ο σπόρος του φανατισμού βρίσκεται πάντα στην **αδιάλλακτη** αίσθηση του δικαίου, τη μάστιγα πολλών αιώνων. Βέβαια, υπάρχουν διαβαθμίσεις του κακού. Ένας οικολόγος ακτιβιστής για θέματα προστασίας του περιβάλλοντος μπορεί να είναι αδιάλλακτα ορθός, αλλά δεν μπορεί να προκαλέσει μεγάλο κακό, συγκρινόμενος, για παράδειγμα, με κάποιον που ασκεί εθνοκάθαρση ή έναν τρομοκράτη. Παράλληλα θα ανακαλύψετε ότι πολύ συχνά οι φανατικοί είναι αφάνταστα συναισθηματικοί: συχνά προτιμούν να αισθάνονται αντί να σκέφτονται και τρέφουν ιδιαίτερο θαυμασμό για το δικό τους θάνατο.

¹ Φονταμενταλισμός: η τάση για επιστροφή στις πηγές της θρησκείας, η εμμονή σε άκρως συντηρητικά θρησκευτικά βιώματα του παρελθόντος, τα οποία λειτουργούν ως μέσο αντίστασης σε κάθε ενδεχόμενη αλλαγή ή θρησκευτική μεταρρύθμιση.

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2015
Β΄ ΦΑΣΗ

E_3.BNλ3Γ(ε)

Απεχθάνονται τούτο τον κόσμο και δε βλέπουν την ώρα να τον ανταλλάξουν με τον «παράδεισο». Ο δικός τους παράδεισος, ωστόσο, συνήθως νοείται ως αιώνια ευτυχία στο τέλος μιας κακής ταινίας. [...]

Συμμόρφωση και ομοιομορφία, ανάγκη ένταξης και επιθυμία να εντάξουν και άλλους, αυτές μπορεί να είναι οι πιο διαδεδομένες, αν όχι οι πιο επικίνδυνες μορφές φανατισμού. [...] Πράγματι, αφού σημείωσα ότι η συμμόρφωση και η ομοιογένεια αποτελούν ήπιες αλλά διαδεδομένες μορφές φανατισμού, πρέπει να προσθέσω ότι πολύ συχνά η προσωπολατρία, η εξιδανίκευση πολιτικών ή θρησκευτικών ηγετών, η λατρεία λαμπερών ατόμων μπορεί να είναι άλλη μια διαδεδομένη μορφή φανατισμού. Ο 20^{ος} αιώνας φαίνεται ότι διέπρεψε και στις δύο μορφές. Ολοκληρωτικά καθεστώτα, φονικές ιδεολογίες, επιθετικός σοβινισμός, βίαιες μορφές θρησκευτικού φονταμενταλισμού από τη μία πλευρά και παγκόσμια εξιδανίκευση μίας Μαντόνα² ή ενός Μαραντόνα³ από την άλλη. [...]

Η ουσία του φανατισμού έγκειται στην επιθυμία εξαναγκασμού του άλλου να αλλάξει. Στην κοινή τάση βελτίωσης του γείτονά σας, ή της διόρθωσης του συζύγου σας, ή του ελέγχου του παιδιού σας, ή της καλυτέρευσης του αδελφού σας αντί να τους αφήσετε στην ησυχία τους. Ο φανατικός είναι κατά βάση **ανίδιοτελές** άτομο. Ο φανατικός είναι μεγάλος αλτροουιστής. Συχνά ο φανατικός δείχνει μεγαλύτερο ενδιαφέρον για εσάς παρά για τον ίδιο του τον εαυτό. Θέλει να σώσει την ψυχή σας, θέλει να σας λυτρώσει, θέλει να σας απελευθερώσει από τα αμαρτήματά σας, από τα λάθη, από το κάπνισμα, από την πίστη σας ή από την απιστία σας, θέλει να βελτιώσει τις διατροφικές σας συνήθειες ή να σας γιατρέψει από το ποτό ή από τις εκλογικές σας συνήθειες. Ο φανατικός ενδιαφέρεται πάρα πολύ για εσάς, είτε θέλει να σας σφίξει το λαιμό γιατί σας αγαπά πραγματικά, είτε θέλει να σας κόψει το λαιμό αν αποδειχθεί ότι είστε χαμένη περίπτωση. Με τον έναν ή τον άλλον τρόπο, ο φανατικός ενδιαφέρεται περισσότερο για εσάς από ό,τι για τον εαυτό του, για τον απλούστατο λόγο ότι ο φανατικός δεν είναι καθόλου ή είναι ελάχιστα εγωιστής. [...]

Προσεκτικά, χωρίς μεγαλοστομίες, πιστεύω ότι η φαντασία μπορεί να χρησιμεύσει ως περιορισμένης έκτασης αντίδοτο έναντι του φανατισμού. Πιστεύω ότι ένα άτομο που μπορεί να φανταστεί τι συνεπάγονται οι ιδέες του ή οι ιδέες της, ένα τέτοιο άτομο μπορεί να γίνει λιγότερο φανατικό – γεγονός που αποτελεί μικρή βελτίωση. Θα ήθελα να μπορούσα να σας πω στο σημείο αυτό ότι η λογοτεχνία είναι μια απάντηση, γιατί η λογοτεχνία περιέχει το αντίδοτο στο φανατισμό, καθώς προσφέρει στους αναγνώστες της φαντασία. [...]

Τελικά, αν δεν μπορούμε να κατατροπώσουμε το φανατισμό, ίσως μπορούμε τουλάχιστον κάπως να τον αναχαιτίσουμε. Η ικανότητα να αυτοσαρκαζόμαστε αποτελεί εν μέρει θεραπεία – η ικανότητα να βλέπουμε τους εαυτούς μας όπως μας

² Μαντόνα: Αμερικανίδα τραγουδίστρια, μουσικός, χορεύτρια, ηθοποιός και σκηνοθέτρια. Κατά τη διάρκεια της καριέρας της έχει κυκλοφορήσει πληθώρα επιτυχημένων και πολυβραβευμένων δίσκων. Ο διεθνής τύπος την έχει χαρακτηρίσει βασίλισσα της Ποπ μουσικής.

³ Μαραντόνα: Ο Ντιέγκο Αρμάντο Μαραντόνα είναι Αργεντινός πρώην ποδοσφαιριστής και νυν προπονητής ποδοσφαίρου. Θεωρείται από τους σημαντικότερους ποδοσφαιριστές όλων των εποχών.

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2015
Β΄ ΦΑΣΗ

E_3.BNλ3Γ(ε)

βλέπουν οι άλλοι είναι ένα άλλο φάρμακο. Η ικανότητα επιβίωσης σε καταστάσεις άγνωστης έκβασης, ακόμη και η εκμάθηση του τρόπου απόλαυσης τέτοιων καταστάσεων μπορεί επίσης να βοηθήσει. Δεν κηρύσσω πλήρη ηθικό σχετικισμό – σίγουρα όχι. Προσπαθώ να ενισχύσω την ανάγκη να φανταστεί ο ένας τον άλλον. Να φανταστεί ο ένας τον άλλον όταν καβγαδίζουμε, να φανταστεί ο ένας τον άλλον όταν παραπονιόμαστε, να φανταστεί ο ένας τον άλλον ακριβώς τη στιγμή που αισθανόμαστε ότι έχουμε απόλυτο δίκιο.

Άμος Οζ, Κατά του φανατισμού, εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα 2005, σελ. 11, 16-17, 19-20, 23, 25. (κείμενο διασκευασμένο)

A. Να γράψετε την περίληψη του κειμένου με 100-120 λέξεις περίπου.

Μονάδες 25

B1. «... πολύ συχνά οι φανατικοί είναι αφάνταστα συναισθηματικοί: συχνά προτιμούν να αισθάνονται αντί να σκέφτονται»; Να αναπτύξετε με 70 – 90 λέξεις το νόημα της παραπάνω περιόδου.

Μονάδες 10

B2. Το κείμενο ανήκει στο γραμματειακό είδος του αποδεικτικού δοκιμίου. Να επισημάνετε τρία χαρακτηριστικά του κάγοντας αναφορές σε σχετικά χωρία.

Μονάδες 6

B3. «Η ουσία του φανατισμού ... ότι είστε χαμένη περίπτωση»: Με ποια συλλογιστική πορεία (παραγωγική-επαγωγική), αναπτύσσεται το συγκεκριμένο απόσπασμα του κειμένου; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

Μονάδες 5

B4. **αδιάλλακτη, απεχθάνονται, συμμόρφωση, ανιδιοτελής:** Με καθεμιά από τις παραπάνω λέξεις στον ίδιο γραμματικό τύπο, να γράψετε μία πρόταση ή περίοδο στην οποία να αναδεικνύεται το νόημά τους.

Μονάδες 4

B5. α) Να βρείτε στο κείμενο τέσσερις λέξεις/φράσεις με μεταφορική/συνυποδηλωτική λειτουργία της γλώσσας.

Μονάδες 4

β) «Πράγματι, αφού σημείωσα ότι η συμμόρφωση και η ομοιογένεια αποτελούν ήπιες αλλά διαδεδομένες μορφές φανατισμού, πρέπει να προσθέσω ότι πολύ συχνά η προσωπολατρία, η εξιδανίκευση πολιτικών ή θρησκευτικών ηγετών, η λατρεία λαμπερών ατόμων μπορεί να είναι άλλη μια διαδεδομένη μορφή φανατισμού.»

Να αναγνωρίσετε το είδος (ενεργητική – παθητική) της σύνταξης (Μονάδες 1), να γράψετε γιατί επιλέχθηκε (Μονάδες 2) και να τη μετατρέψετε στην αντίθετή της (Μονάδες 3).

Μονάδες 6

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2015
Β΄ ΦΑΣΗ

Ε_3.ΒΝλ3Γ(ε)

- Γ. Ο φανατισμός είναι ένα νοσηρό φαινόμενο που έχει λάβει εκρηκτικές διαστάσεις τα τελευταία χρόνια. Ποιοι πιστεύετε ότι είναι οι παράγοντες που τον εκτρέφουν; Γιατί μια τέτοια συμπεριφορά είναι αησυχητική για τα άτομα και τις κοινωνίες; Υποθέστε ότι γράφετε άρθρο (500-600 λέξεις) που θα δημοσιευτεί σε πολιτική εφημερίδα ευρείας κυκλοφορίας.

Μονάδες 40

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!!!

ΣΥΝΕΙΡΜΟ
ΑΡΙΘΜΩΔΙΑ